

provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan

RWZI ARENDONK

toelichtingsnota

Gezien en definitief vastgesteld door de
Provincieraad van Antwerpen van 27-09-2007

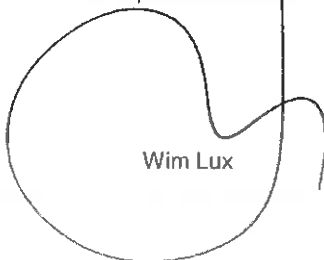
De Provinciegriffier,

De Voorzitter,

D. Toelen

L. Neefs

Voor eensluidende kopie
Het departementshoofd

Wim Lux

Ruimtelijke planner:

Mieke Belmans

Dienst Ruimtelijke Planning

PROVINCIE
ANTWERPEN

Revisiestatus:

Versie	Datum	Opmerking
A	april '05	eerste uitgave
B	juni '05	aanpassingen na overleg projectteam
C	juli '06	aanpassingen na opmerkingen projectteam
D	jan. '07	aanpassingen na plenair overleg
E	aug. '07	aanpassingen op basis van bezwaren en opmerkingen geformuleerd tijdens het openbaar onderzoek

Opgesteld:

Afd. / Discipline	Functie	Naam	Handtekening	Datum
Planologie	projectverantw.	Mieke Belmans		
	ruimtelijk planner projectmedewerker	Tessa Cassiers		

Geverifieerd:

Afd. / Discipline	Functie	Naam	Handtekening	Datum
Planologie	projectcoördinator ruimtelijk planner	Kris Vriesacker		

Colofon

Opdrachtgever:
 Provincie Antwerpen
 Dienst Ruimtelijke Planning
 Koningin Elisabethlei 22, 2000 Antwerpen
 tel.: 03 240 66 00 fax: 03 240 66 79

Ruimtelijk planner:
 Karin Beeldens

Opdrachthouder:
 ARCADIS Gedas NV
 Clara Snellingsstraat 27, 2100 Antwerpen - Deurne
 tel. 03 360 83 00 fax. 03 360 83 01

Ruimtelijk planner
 Mieke Belmans

INHOUDSOPGAVE

1. DOELSTELLING EN MOTIVATIE OPMAAK RUP.....	5
2. SITUERING.....	6
2.1. SITUERING PLANGEBIED.....	6
2.2. MOTIVATIE INPLANTING RWZI ARENDONK.....	6
2.2.1. <i>Historiek en technische aspecten RWZI</i>	6
2.2.2. <i>Keuze inplanting</i>	6
2.2.3. <i>Hoogteligging van het terrein</i>	6
2.2.4. <i>Bereikbaarheid</i>	6
3. PLANNINGSCONTEXT.....	7
3.1. STRUCTUURPLANNEN.....	7
3.1.1. <i>Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen</i>	7
3.1.2. <i>Ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen (RSPA)</i>	8
3.1.3. <i>Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Arendonk</i>	9
3.2. BELEIDSDOCUMENTEN MET RUIMTELIJKE RELEVANTIE.....	10
3.2.1. <i>Biologische waarderingskaart</i>	10
3.2.2. <i>Landschapsatlas</i>	10
3.3. JURIDISCHE TOESTAND.....	10
3.3.1. <i>Toetsingskader bestaande juridische toestand</i>	10
3.3.2. <i>Goedgekeurde vergunningen</i>	13
3.4. BESLUIT PLANNINGSCONTEXT.....	13
4. BESTAANDE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VAN HET PROJECTGEBIED.....	14
4.1. ANALYSE VAN DE OMGEVING VAN HET PROJECTGEBIED.....	14
4.2. RUIMTELIJK VOORKOMEN VAN DE RWZI.....	15
4.3. CONCLUSIE.....	15
5. VISIE EN CONCEPT VOOR DE GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR.....	16
6. VERTALING NAAR VERORDENENDE STEDENBOUWKUNDIGE VOORSCHRIFTEN EN OP TE HEFFEN VOORSCHRIFTEN.....	17
7. RUIMTEBALANS.....	22

LIJST MET KAARTEN

Kaart 1: Situering op macroniveau	6
Kaart 2: Situering op microniveau	6
Kaart 3: Juridische toestand – gewestplan, BPA's en RUP's	11
Kaart 4: Juridische toestand – natuur en water	11
Kaart 5: Orthofoto	14
Kaart 6: Inplantingsplan	14

LIJST MET TABELLEN

Tabel 1: toetsingstabel bestaande juridische toestand.....	10
Tabel 2: goedgekeurde vergunningen	13
Tabel 3: ruimtebalans	22

LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: RWZI als groen compartiment in een kleinschalig agrarisch landschap	16
---	----

1. DOELSTELLING EN MOTIVATIE OPMAAK RUP

Het zelfreinigend vermogen van een waterloop kan slechts het hoofd bieden aan een beperkte hoeveelheid verontreiniging. De totale huishoudelijke vuilvracht in het dichtbevolkte Vlaanderen overschrijdt ruimschoots de grenzen van het natuurlijk zelfreinigend vermogen van de waterlopen. Om de waterkwaliteit in de waterlopen te behouden en te bevorderen is het noodzakelijk om huishoudelijk afvalwater te zuiveren voor de lozing. Bovendien verplichtte in 1991 de Europese richtlijn stedelijk afvalwater de lidstaten om tegen eind 2006 al het huishoudelijk afvalwater te collecteren en te zuiveren. Daarom bouwt Aquafin rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's). Deze rioolwaterzuiveringsinstallaties worden ingeplant in de nabijheid van een waterloop en dit omwille van diverse redenen:

- waterlopen worden over het algemeen in het laagst gelegen gedeelte van een zuiveringsgebied gesitueerd;
- het verloop van het rioleringsstelsel gebeurt bij voorkeur gravitair;
- het gezuiverde water kan rechtstreeks in de waterloop geloosd worden;
- de inplanting hangt vaak samen met de bestaande lozingspunten in de waterloop.

Volgens het gewestplan hoort een RWZI thuis in een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen. De gebieden in de valleien worden in het gewestplan meestal echter aangeduid voor landbouw of natuur. Dit is zo ook het geval voor de RWZI Arendonk. Het betreft een bestaande installatie die werd ingeplant volgens het gewestplan deels in landschappelijk waardevol agrarisch gebied en deels in agrarisch gebied. Deze inplanting werd mogelijk gemaakt door het artikel 20 van het KB van 28 december 1972 dat voorziet in de mogelijkheid om niettegenstaande andersluidende bestemmingen op het gewestplan, toch vergunningen af te geven voor openbare diensten en gemeenschapsvoorzieningen voor zover deze verenigbaar zijn met de algemene bestemming en met het architectonische karakter van het betrokken gebied. Deze bepaling betreft een uitzonderingsbepaling die slechts wordt toegepast in uitzonderlijke gevallen. Het uitbreiden en/of verbouwen van de RWZI is bijgevolg juridisch-planologisch gezien niet evident. Om deze situatie op een structurele manier op te lossen en mogelijke toekomstige opties m.b.t. de RWZI Arendonk te kunnen concretiseren is een duurzame planologische oplossing noodzakelijk. Een dergelijke planologische oplossing wordt gerealiseerd door een bestemmingswijziging van het gewestplan.

Volgens het subsidiariteitsprincipe¹ zoals omschreven in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt de bestemmingswijziging van de RWZI gesitueerd te Arendonk, als materie van provinciaal niveau beschouwd omdat Arendonk wordt geselecteerd als specifiek economisch knooppunt en de RWZI het afvalwater behandelt van de bedrijven die tot dit specifiek economische knooppunt behoren.

De planologische oplossing wordt bovendien beschouwd als een ruimtelijke ondersteuning van het integraal waterbeheer. De RWZI's zijn immers een elementaire schakel in het integrale waterbeheer in Vlaanderen. Een integraal waterbeheer is enkel mogelijk door een optimale afstemming van het milieuvergunningenbeleid, het ruimtelijk ordeningsbeleid en het beheer van waterlopen. De opmaak van het RUP is een onderdeel van deze afstemming.

¹ Het subsidiariteitsbeginsel houdt in dat elke inzake ruimtelijke ordening bevoegde overheid zich bezighoudt met de materies die geëigend zijn om op het bewuste niveau geregeld te worden. Beslissingen moeten genomen worden op het meest geschikte niveau. Een beslissing op een hoger niveau is te verantwoorden als het belang en/of de reikwijdte ervan het lagere niveau duidelijk overstijgt. Een hoger niveau treedt slechts op voor zover de doelstellingen van het overwogen optreden niet voldoende door het lagere niveau kunnen worden verwezenlijkt.

2. SITUERING

2.1. Situering plangebied

Het projectgebied wordt gesitueerd op het grondgebied van de gemeente Arendonk in het openruimtegebied tussen de kern van Arendonk en de E34 (Antwerpen-Eindhoven). Het betreft een bestaande installatie die tussen 1995 en 1996 werd gebouwd langs de waterloop de Wamp.

Kaart 1: Situering op macroniveau

Kaart 2: Situering op microniveau

2.2. Motivatie inplanting RWZI Arendonk

2.2.1. Historiek en technische aspecten RWZI

De bestaande installaties van het RWZI dateren van 1995-1996 (einde der werken oktober 1996) en werden ontworpen voor een capaciteit van 12.600 IE (inwoner equivalenten).

De bouwvergunning tot het oprichten van de waterzuiveringsinstallatie werd op 1 september 1994 toegekend. Voor de exploitatie van de RWZI zijn drie geldende milieuvergunningen lopende.

De belangrijkste bovengrondse constructies op het terrein zijn:

- 3 vijzels
- fijnrooster
- beluchtingsbekken
- 2 nabezinkingtanks
- indiktafel
- dienstgebouw

2.2.2. Keuze inplanting

De inplanting van de RWZI Arendonk wordt gemotiveerd door:

- de ligging nabij de Wamp, ontvangende waterloop voor het effluent van de RWZI.
- de gravitatie ten opzichte van het zuiveringsbereik. Het zuiveringsgebied omvat:
  - Arendonk
  - het industrieterrein Hoge Mouw

2.2.3. Hoogteligging van het terrein

De RWZI Arendonk wordt gesitueerd in de vallei van de Wamp op een gemiddelde hoogte van 24 m TAW.

2.2.4. Bereikbaarheid

De RWZI Arendonk wordt gesitueerd langs Saren, een lokale weg die toegang verleent tot enkele boerderijen en de RWZI. Saren is goed toegankelijk voor vrachtwagens.

3. PLANNINGSCONTEXT

3.1. Structuurplannen

3.1.1. Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen²

Bindende bepalingen

In het RSV zijn geen bindende bepalingen opgenomen in verband met infrastructuur voor afvalwaterzuivering.

Richtinggevend gedeelte

Natuur, landbouw, bos en wonen en werken zijn structuurbepalende functies van het buitengebied maar ook andere functies en activiteiten blijven mogelijk. Hieronder worden die functies en activiteiten verstaan die in bepaalde gebieden van het buitengebied weliswaar hoofdfunctie zijn maar die niet als structurerend voor het gehele buitengebied worden beschouwd. Dit zijn de recreatieve en toeristische activiteiten, sommige gemeenschaps- en nutsvoorzieningen (onder meer afvalbeheer/slib, waterzuivering, drinkwater- en energievoorzieningen), ontginningen en waterwinning.

Het richtinggevend deel van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen neemt een aantal voorwaarden op voor de ontwikkeling en uitbreiding van afvalwaterzuiveringsinfrastructuur.

Nieuwe infrastructuur voor de zuivering van industrieel afvalwater moet worden gelokaliseerd op het bedrijventerrein, gekoppeld aan het bedrijf of gegroepeerd. De zuivering van huishoudelijk afvalwater is ruimtelijk gebonden aan de kernen. De overheidssector maakt een ruimtelijk afgewogen gebiedsgerichte visie op per hydrografisch bekken waarin de reële behoefte aan bijkomende rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) wordt aangetoond en waarin de locaties in overleg met alle betrokken overheidssectoren worden gekaderd in het ruimtelijk beleid voor het gebied.

Vanuit technisch oogpunt is de locatiekeuze van de RWZI afhankelijk van gravitatieprincipes en van de nabijheid van een waterloop voor de lozing van het effluent. Daarnaast kunnen een aantal ruimtelijke randvoorwaarden worden gesteld aan de locatiekeuze van nieuwe en de uitbreiding van bestaande RWZI's.

- de locatie van een RWZI gaat uit van het principe van de gedeconcentreerde bundeling waarbij de verenigbaarheid qua reuk-, lawaai- en visuele hinder met de woonfunctie maximaal;
- de schaal van de RWZI sluit aan bij de schaal van het landschap;
- de omvang van de RWZI tast de structuur en de functie van de structuurbepalende functies van het buitengebied niet aan.

Voor de aanleg van nieuwe rioleringen en collectoren geldt zoveel mogelijk het principe van bundeling met lijninfrastructuren.

² MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP, *Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen*, 1997, p.422.

3.1.2. Ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen (RSPA)

Bindende bepalingen

In het RSPA zijn geen bindende bepalingen opgenomen in verband met infrastructuur voor afvalwaterzuivering.

Richtinggevend gedeelte

RWZI Arendonk gesitueerd in deelruimte "rustig grensgebied"

Arendonk wordt gesitueerd in de hoofdruimte Noorderkempen. Deze hoofdruimte bestaat uit een geheel van gedifferentieerde open ruimten rond het Turnhoutse. Het noordoosten van de hoofdruimte is een grensoverschrijdend geheel van natuurlijke, landschappelijke en agrarische gebieden. Dit gebied wordt als deelruimte benoemd als "rustig grensgebied" en heeft een belangrijke rol in een groen hart tussen de stedelijke driehoek Tilburg-Eindhoven-Turnhout. Het is het meest natuurlijke gebied in de provincie en wordt zo gaaf mogelijk gehouden. Hoofdfuncties in het gebied zijn natuur en ondergeschikt daaraan laagdynamische passieve recreatie. Grondgebonden melkveehouderij is de ruimtelijke drager.

De Wamp ter hoogte van de RWZI wordt geselecteerd als provinciale natuurverbinding. In een natuurverbindingsgebied:

- komen over het algemeen andere functies als hoofdgebruiker voor;
- is de natuurfunctie ondergeschikt aan de andere functies en wordt deze bepaald door de aanwezigheid van kleine landschapselementen en kleinere natuurgebieden als verbinding;
- kan de natuurfunctie verbeteren en toenemen door de ontwikkeling van kleine landschapselementen om een verbinding te realiseren tussen grote eenheden natuur, grote eenheden natuur in ontwikkeling en natuurverwevingsgebieden.

Ruimtelijke ondersteuning van het integraal waterbeleid³

Het waterbeleid is volop in beweging. Zowel binnen de provincie als in het hele Vlaams Gewest is het geëvolueerd naar een integraal waterbeheer, dat zowel kwalitatieve, kwantitatieve als ecologische aspecten in ogenschouw neemt. Een integraal waterbeheer kan niet worden geregeld in een structuurplan maar het structuurplan kan wel aansluiten bij de verschillende activiteiten in het kader van de realisatie van een integraal waterbeheer. Een integraal waterbeheer is enkel mogelijk door een optimale afstemming van het milieuvergunningenbeleid, het ruimtelijke ordeningsbeleid en het beheer van de waterlopen. De visie omtrent de ruimtelijke ondersteuning van het integraal waterbeheer in het provinciaal ruimtelijk structuurplan Antwerpen bestaat uit drie elementen:

Inbrengen van het integraal waterbeheer bij de uitwerking van de ruimtelijk-natuurlijke structuur

Via het aanduiden en afbakenen van de natuurverbindingsgebieden en via de provinciale verantwoordelijkheid voor het beheer van de onbevaarbare waterlopen tweede categorie kan het ruimtelijk beleid de doelstellingen van het integraal waterbeheer ondersteunen. Het ruimtelijk beleid langs de waterlopen is gericht op het behoud van de niet-bebouwde elementen. Bij de afbakening van de natuurverbindingsgebieden kan in principe een niet te bebouwen zone van een te bepalen omvang worden aangeduid.

In ruimtelijke uitvoeringsplannen bakent de provincie overstromingsgebieden, wingebeden, spaarbekkens alsook wacht- en retentiebekkens van bovenlokaal belang af in zoverre deze niet van Vlaams niveau zijn.

Indien natuurlijke overstroming onverenigbaar is met andere functies kan worden geopteerd voor verbreding van de totale bedding zonder verdere uitdieping (systeem van de zomer- en winterbedding) Eventuele wachtbekkens worden gesitueerd binnen de waterlooptrajecten waar overstroming tot de

³ PROVINCIE ANTWERPEN, *Ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen*, richtinggevend deel, januari 2001, p. 171-172.

normale dynamiek behoort. Deze wachtbekkens moeten zo worden aangelegd en ingericht dat zij aansluiten bij het omringende landschap en de natuurverbindingsfunctie niet verhinderen.

Spreads van de oppervlaktewaterwinningen

Ten einde de beïnvloeding van de omgeving tot een minimum te beperken, wordt geopteerd een spreiding van de oppervlaktewaterwinningen te organiseren.

Bij het exploiteren van de waterlagen wordt een evenwicht tussen onttrekking en voeding nagestreefd om de plaatselijke draagkracht van de watertoevoerende laag niet te overschrijden.

Aanleggen van beschermingszones van wingebieden

Het oppervlaktewater van het kanalen- en rivierenstelsel wordt beperkt gebruikt voor de drinkwatervoorziening. Gelet op de positieve evolutie van de kwaliteit van dat oppervlaktewater kunnen de mogelijkheden worden onderzocht van drinkwaterwinning.

Nieuwe wingebieden moeten worden vastgelegd binnen beschermingszones op het gewestplan. Deze zones moeten ruim worden vastgelegd om een functieverweving met de hoofdgebruiker van het gebied te realiseren. Een maximale verweving met natuur, bos, landbouw en zachte recreatie wordt nagestreefd.

3.1.3. Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Arendonk

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de gemeente Arendonk werd op 8 november 2004 definitief vastgesteld.

De gewenste rol van Arendonk zit vervat in de slagzin "Arendonk, gemeente met vier gezichten en een kanaal als bindteken". Arendonk kent vanuit verschillende invalshoeken vier duidelijk te onderscheiden deelruimten. Binnen deze deelruimten wordt de RWZI gesitueerd in het "zuidelijk bovenlopengebied". Het betreft een openruimtegebied dat een groot deel van haar gaaf karakter heeft verloren door verlinting en bedrijvigheid. Het fysisch systeem krijgt een sturende werking in deze deelruimte met de landbouw als hoofdgebruiker.

De Wamp wordt aangeduid in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan als beekvallei met een structurerende werking zowel binnen de natuurlijke als de landschappelijke structuur. De selectie van de Wamp als provinciale natuurverbinding kan ter hoogte van de RWZI vertaald worden in een behoud of herstel van de valleibosrelicten, natuurlijke slootkanten en extensief beheerde graslanden. Deze maatregelen worden vooropgesteld om de ecologische structuur te versterken maar sluiten eveneens aan bij het behoud en versterking van de aanwezige landschappelijke kenmerken. Gezien de omgeving van de Wamp in de nabijheid van de RWZI wordt aangeduid als een nieuw landschap waar het behoud en versterken van de oorspronkelijke structuren zoals bossen en kleine landschapselementen voorop staan. De Wamp wordt tussen Roobeek en Saren tevens als openruimteverbinding geslecteerd. Nieuwe bebouwing en infrastructuur dienen hier maximaal geweerd te worden.

Grondgebonden landbouw blijft de beheerder van de open ruimte. Gezien de alluviale bodem van de omgeving van de RWZI wordt hier zoveel mogelijk gestreefd naar een dominant graslandgebruik.

Ter ondersteuning van het integraal waterbeheer worden in het ruimtelijk structuurplan mogelijke maatregelen opgesomd – zoals de aanleg van infiltratiegrachten, de opmaak van een stedenbouwkundige verordening voor waterdoorlatende materialen bij verharding of een subsidiereglement m.b.t. het opvangen van hemelwater bij woningen – die de gemeente kan nastreven om het risico op overstromingen te verminderen. Tevens worden mogelijke instrumenten opgesomd – zoals kleinschalige waterzuivering en afkoppeling van het regenwater – om de waterkwaliteit te verbeteren.

3.2. Beleidsdocumenten met ruimtelijke relevantie

3.2.1. Biologische waarderingskaart

Het plangebied wordt niet weergegeven als biologisch waardevol volgens de biologische waarderingskaart.

3.2.2. Landschapsatlas

Het plangebied wordt niet weergegeven in de landschapsatlas.

3.3. Juridische toestand

3.3.1. Toetsingskader bestaande juridische toestand

In onderstaande tabel wordt de juridische toestand binnen en aangrenzend aan het projectgebied samengevat. De uitvoeringsplannen en beleidsondersteunende maatregelen uit de tabel die bijkomende verduidelijking vergen worden hierna beschreven.

3.3.1.1. Toetsingstabel

Tabel 1: toetsingstabel bestaande juridische toestand

TYPE PLAN	BINNEN HET PLANGEBIED	AANGRENZEND AAN HET PLANGEBIED
Gewestplan(nen)	Gewestplan nr. 16 Turnhout (KB 30/09/1977) Gewestplanwijzigingen: geen	Gewestplan nr. 16 Turnhout (KB 30/09/1977) Gewestplanwijzigingen: geen
Gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen	Het overlegproces omtrent de ruimtelijke visie voor de afbakening van het buitengebied voor de regio Neteland is lopende.	Het overlegproces omtrent de ruimtelijke visie voor de afbakening van het buitengebied voor de regio Neteland is lopende.
Provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen	Geen	Geen
Algemene plannen van aanleg	Geen	Geen
Bijzondere plannen van aanleg	Geen	Geen
Gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen	Geen	Geen
Verkavelingsvergunningen	Geen	Geen
Ruilverkaveling / landinrichting / natuurinrichting	Geen	Geen
Beschermde monumenten	Geen	Geen
Beschermde dorpsgezichten	Geen	Geen
Beschermde landschappen	Geen	Geen
Beschermde stadsgezichten	Geen	Geen
Vogelrichtlijngebieden	Geen	Geen
Habitatrichtlijngebieden	Geen	Geen
Gebieden van het duinendecreet	Geen	Geen
Ramsargebieden	Geen	Geen

Gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN), decreet Natuurbehoud	Geen	Geen
Gebieden met recht van voorkoop	Geen	Geen
Vlaamse of erkende natuurreservaten	Geen	Geen
Bosreservaten	Geen	Geen
Beschermingszones grondwaterwinningen	Geen	Geen
Bevaarbare waterlopen	Geen	Geen
Onbevaarbare waterlopen Klasse	2 ^{de} categorie: Wamp (VHAG-code 8508)	3 ^{de} categorie: Biezenloop (VHAG-code 8689) 3 ^{de} categorie: Bundersloop (VHAG-code 8908) Niet geklasseerd: Houwenvenloop (VHAG-code 8734)
Risicozones overstromingen	Nee	Nee
Recent overstroomd gebied (ROG)	Nee	Nee
Van nature overstroombaar gebied (NOG)	Vanuit waterloop	Vanuit waterloop
Rooilijnen	Geen	Geen
Voet- en buurtwegen	Geen	Geen

Kaart 3: Juridische toestand – gewestplan, BPA's en RUP's

Kaart 4: Juridische toestand – natuur en water

3.3.1.2. *GerUP afbakening van het buitengebied voor de regio Neteland*

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wil het buitengebied vrijwaren voor de essentiële functies landbouw, natuur en bos. Om dit doel te bereiken wordt er 750.000 ha agrarisch gebied, 150.000 ha natuurgebied, 53.000 ha bosgebieden en 34.000 ha andere groengebieden vastgelegd in bestemmingsplannen.

In 2001 besliste de Vlaamse Regering de afbakening van de landbouw-, natuur- en bosgebieden aan te pakken in twee fasen. De afbakening van de landbouw-, natuur- en bosgebieden startte met de afbakening van 86.500 ha natuurgebieden als onderdeel van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN). De afbakening van de landbouwgebieden en de rest van de natuurgebieden schoof door naar een tweede fase die in 2004 op gang kwam.

Deze tweede fase verloopt via een meer geïntegreerde benadering waarbij landbouw, natuur en bos gelijktijdig ten opzichte van elkaar worden afgewogen. In overleg met gemeenten, provincies en belangengroepen wordt een ruimtelijke visie opgesteld die op hoofdlijnen aangeeft wat de belangrijke structuren zijn: welke aaneengesloten gebieden blijven gevrijwaard voor landbouw, in welke beekvalleien is er ruimte voor natuurontwikkeling, enz... Deze ruimtelijke visie legt de krachtlijnen vast voor de opmaak van de ruimtelijke uitvoeringsplannen die de bestemmingen op perceelsniveau vastleggen.

Vlaanderen is hiervoor opgedeeld in 15 regio's. Arendonk behoort tot het Neteland. Begin 2005 startte het overlegproces over deze ruimtelijke visie. Voor deze regio is intussen een eindvoorstel van gewenste ruimtelijke structuur en een programma van uitvoering beschikbaar.

De gewenste ruimtelijke structuur geeft het gebied van de RWZI een ontwikkelingsperspectief "ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden vrijwaren door land- en tuinbouw (met grondgebonden landbouw als drager van de open ruimte)". De Wamp krijgt het perspectief "ontwikkeling van landschappelijke en ecologische waardevolle lineaire elementen".

3.3.1.3. Watertoets⁴

Het Decreet Integraal Waterbeleid, waarmee Vlaanderen haar waterbeleid afstemt op de Europese kaderrichtlijn Water, voerde bepaalde verplichtingen in, waaronder de watertoets.

De watertoets houdt in dat de overheid, die over een plan (zoals een RUP), een programma of vergunningplichtig project moet beslissen, erover moet waken dat er geen schadelijk effect⁵ ontstaat of dat het schadelijk effect zoveel mogelijk wordt vermeden. Indien het niet mogelijk is om schade te vermijden, dient ervoor gezorgd te worden dat het schadelijke effect wordt hersteld of gecompenseerd.

De beslissing die de overheid neemt naar aanleiding van een watertoets wordt gemotiveerd, waarbij in elk geval de doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid worden getoetst⁶.

Voor zover ze bestaan houdt de overheid bij het nemen van beslissingen in dit kader ook rekening met de door de Vlaamse Regering vastgestelde waterbeheersplannen.

De RWZI Arendonk behoort tot het **bekkenbeheersplan Nettebekken** en het **deelbekkenbeheersplan Bovenlopen Kleine Nete**. De planprocedure van de bekkenbeheersplannen loopt parallel met de planprocedure van het RUP RWZI Arendonk. In het ontwerp (deel)bekkenbeheersplannen worden **geen ruimtelijke claims gelegd op het terrein**.

Het streven naar een betere waterkwaliteit maakt deel uit van het integraal waterbeleid. In het ontwerp-bekkenbeheersplan wordt dan ook een visie geformuleerd over de verschillende RWZI's die dienen uitgebreid met bijkomende capaciteit, tertiaire zuivering en/of slibverwerking om het redement van de zuiveringscapaciteit te verbeteren. De RWZI's Dessel, Duffel, Geel, Hove, Lichtaart, Malle, Morkhoven, Nijlen, Pulderbos, Turnhout en Westerlo werden recent uitgebreid met nutriëntverwijdering (de RWZI's Malle en Turnhout ook met bijkomende capaciteit). De uitbreiding van de RWZI's Beerse, Berlaar, Heist-op-den-Berg, Itegem, Mol en Vosselaar en de aansluiting van de RWZI's Viersel en Walem op resp. de RWZI Lier en de RWZI Mechelen-Noord is opgenomen in het optimalisatieprogramma. De RWZI van Arendonk is hier niet in opgenomen.

Zoals reeds werd aangegeven in de toetsingstabel, is een beperkt deel van het plangebied opgenomen in de NOG kaart. De NOG-kaart geeft een aanduiding van de gebieden die zouden overstroomd onder een volledig natuurlijk watersysteem en is van belang om een beeld te geven van de mogelijke gevolgen van extreme weersomstandigheden of het falen van de waterkeringen en mag door het ruimtelijk beleid niet worden genegeerd. Volgens de ROG-kaart heeft de omgeving van het plangebied de voorbije decennia niet te kampen gehad met overstromingsproblemen waardoor de omgeving niet als risicozone voor overstromingen wordt aangeduid.

Gezien slechts een beperkt deel van het plangebied in van nature overstroombaar gebied is gelegen en gezien het de betrachting zal zijn om deze delen op te nemen binnen de buffer om het bergend vermogen en de infiltratiecapaciteit van te kunnen vrijwaren van verhardingen en/of bebouwing op lange termijn, en er geen uitbreiding van de RWZI wordt voorzien, **kan in alle redelijkheid geoordeeld worden dat het plan geen schadelijk effect veroorzaakt, noch t.o.v. het watersysteem noch t.o.v. de RWZI zelf gezien deze voldoende hoog is gelegen. Bovendien wordt in de stedenbouwkundige voorschriften toegelaten dat reliefwijzigingen kunnen voorzien worden ter bescherming van de RWZI.**

De RWZI Arendonk wordt gesitueerd in een **infiltratiegebied**. Met infiltratiegebieden worden de gebieden bedoeld waarvan de bodemsamenstelling (zandig) en het grondwaterpeil (eerder laag) is, zodanig dat ze veel hemelwater kunnen opnemen. Aangezien het bevinden van de infiltratie (om wateroverlast tegen te gaan en de grondwatervoorraden aan te vullen) een algemene doelstelling is van het integraal waterbeleid, is het aangewezen in de infiltratiegebieden zo weinig mogelijk nieuwe waterondoorlatende verhardingen aan te leggen of dergelijke verhardingen te compenseren met een

⁴ WOUTERS E.: *Plaats van bestemming? Het Ruimtelijke uitvoeringsplan in relatie tot sectorale regelgeving*, in: Ruimte & Planning, nr. 4, 2004, p. 111-112.

⁵ Decreet Integraal Waterbeleid, artikel 3 § 2. 17° definieert een schadelijk effect als: "ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu, dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen (of bestanddelen ervan), voor zover die verandering wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit".

⁶ Decreet Integraal Waterbeleid, artikels 5 t.e.m. 7.

infiltratievoorziening. De gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemel is in dit geval het aangewezen instrument.

3.3.2. Goedgekeurde vergunningen

Tabel 2: goedgekeurde vergunningen

DATUM	AARD VAN DE VERGUNNING
01.09.1994	het bouwen van een rioolwaterzuiveringsinstallatie
27.10.1994	milieuvergunning
20.03.1998	milieuvergunning
08.02.2001	milieuvergunning

De gebouwen en constructies van de RWZI werden gebouwd volgens de afgeleverde vergunning.

3.4. Besluit planningscontext

De inplanting van de RWZI is niet strijdig met het RSV en het kadert in het provinciaal ruimtelijk structuurplan Antwerpen. Vanwege de selectie van de Wamp als provinciale natuurverbinding dient bij de uitwerking van de stedenbouwkundige voorschriften extra aandacht aan de ecologisch waarde van de Wamp en zijn oevers te worden besteed.

Binnen het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan wordt de RWZI gesitueerd in een openruimtegebied dat een groot deel van haar oorspronkelijk gaaf karakter verloren heeft door verlinting en bedrijvigheid. Daarom is het behoud en de versterking van de oorspronkelijke landschappelijke structurerende kenmerken zoals bossen en kleine landschapselementen van belang. De RWZI wordt bovendien in een gemeentelijke openruimteverbinding gesitueerd. Een goede landschappelijke integratie zal dus een belangrijk aandachtspunt zijn bij de verdere uitwerking van het PRUP.

Een beperkte zone van het plangebied wordt volgens de aftoetsing met de ROG- en NOG-kaarten in van nature overstroombaar gebied gesitueerd. In het ontwerp van de bekkenbeheersplannen worden geen ruimtelijke claims gelegd op het terrein. Het zal de betrachting zijn om de zone die in NOG-gebied is gelegen, op te nemen binnen de buffer om het bergend vermogen en de infiltratiecapaciteit van deze zone te kunnen vrijwaren van verhardingen en/of bebouwing op lange termijn. Er kan bijgevolg in alle redelijkheid geoordeeld worden dat het plan geen schadelijk effect veroorzaakt noch t.o.v. het watersysteem noch t.o.v. de RWZI zelf gezien deze voldoende hoog is gelegen. Bovendien wordt in de stedenbouwkundige voorschriften toegelaten dat reliefwijzigingen kunnen voorzien worden ter bescherming van de RWZI.

In het ontwerp-bekkenbeheersplan Netebeken wordt de RWZI Arendonk niet aangeduid als een RWZI waarvan de capaciteit dient uitgebreid te worden.

4. BESTAANDE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VAN HET PROJECTGEBIED

Aan de hand van een fotoreportage met telkens een bondige beschrijving wordt de bestaande ruimtelijke structuur van de RWZI en zijn onmiddellijke omgeving geanalyseerd. Op de orthofoto worden de fotostandpunten aangeduid.

Kaart 5: Orthofoto

Kaart 6: Inplantingsplan

4.1. Analyse van de omgeving van het projectgebied

De RWZI is gelegen in het openruimtegebied tussen de kern van Arendonk en de E34. Dit openruimtegebied wordt gekenmerkt door een kleinschalig landschap van akkers afgewisseld met weiden waarin boerderijen en bosjes voorkomen.

Het openruimtegebied wordt doorsneden door enkele woonlinten van waaruit de RWZI duidelijk zichtbaar is.

Het grondgebruik in de omgeving van de RWZI wordt hoofdzakelijk ingenomen door agrarische bedrijfsvoering. De RWZI heeft een oppervlakte van 1,7 ha. Door deze beperkte oppervlakte is het effect op de ruimtebalans van het agrarisch gebied te verwaarlozen.

De Wamp is de ontvangende waterloop van het effluent van de RWZI. Het valleigebied van de Wamp heeft een open karakter voornamelijk bepaald door het agrarisch grondgebruik. De Wamp heeft ter hoogte van de RWZI een rechtlijnig verloop. Beekbegeleidende beplanting is afwezig.

4.2. Ruimtelijk voorkomen van de RWZI

foto 5

De constructies van de RWZI zijn opgericht in beton en betongrijze baksteen. Het algemeen gebruik van de grijze kleur voor de gebouwen en constructies creëert een sober geheel waardoor de RWZI wordt geneutraliseerd naar de omringende natuurlijke omgeving. De bestaande verhardingen op het terrein zijn uitgevoerd in asfalt.

foto 6

Het volledige terrein werd recent gebufferd. De beplanting van de buffer bestaat uit een combinatie van hoogstammen met struiken. Het terrein is omheind met een draadafsluiting van ca. 2 meter hoog. De draadafsluiting is niet opgenomen in de buffer. De buffer werd aangeplant aan de binnenzijde van de draadafsluiting. Door de groenbuffer wordt de RWZI een onderdeel van het kleinschalig landschap dat wordt gekenmerkt door een afwisseling van akkers en weiden met bosjes.

4.3. Conclusie

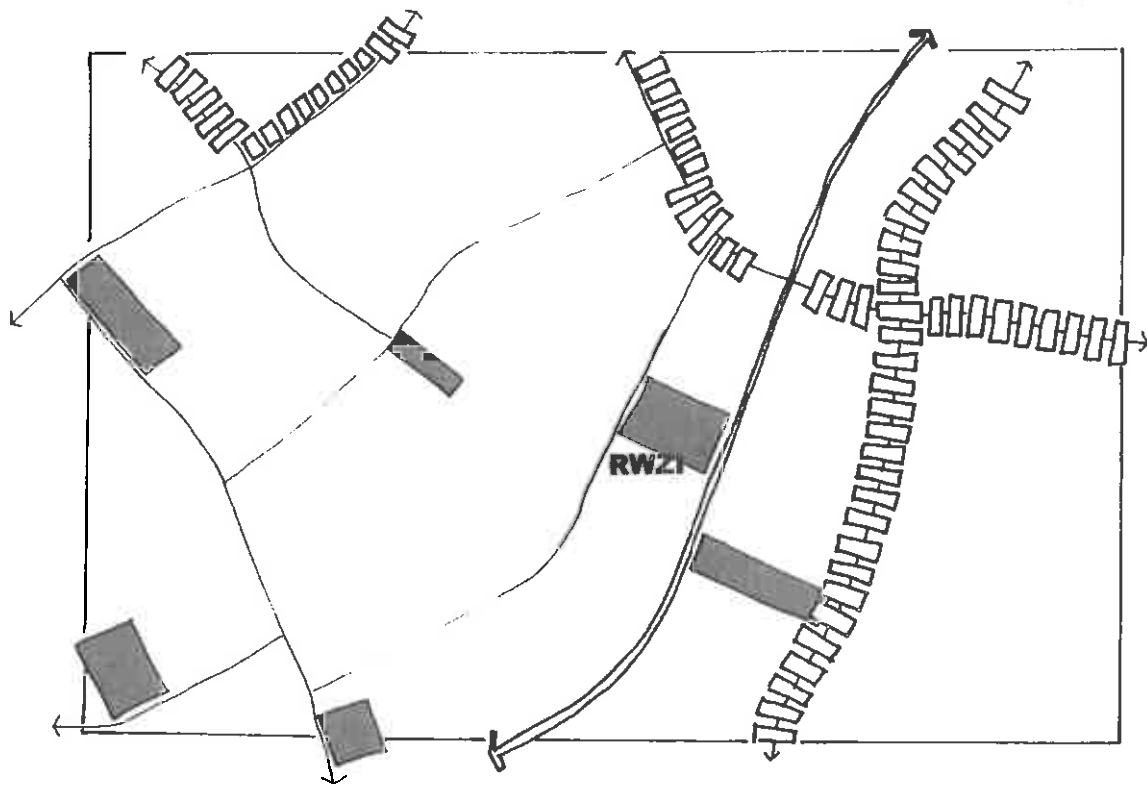
De RWZI betreft een bestaande constructie waarvan de ligging gemotiveerd wordt door de gravitatie van het zuiveringsbereik en de aanwezigheid van de Wamp als ontvangende waterloop van het effluent. De RWZI wordt gepositioneerd in een gebied waarvan de hoofdfunctie landbouw is. Door de beperkte oppervlakte van het terrein van de RWZI is het effect op de ruimtebalans van het agrarisch gebied te verwaarlozen.

De bestaande constructies van de RWZI vormen door uniformiteit van gebruikte kleuren en materialen een sober geheel dat een neutrale positie inneemt ten opzicht van de omringende natuurlijke omgeving. De groenbuffer werd aangeplant met als doel om de RWZI op termijn een deel te laten uitmaken als bosje van het kleinschalig openruimtegebied tussen de kern van Arendonk en de E34 dat wordt gekenmerkt door een afwisseling van akkers en weiden met bosjes. Bij de opmaak van het RUP moeten de voorschriften zich richten op een verderzetting van het huidige landschappelijke inpassing.

5. VISIE EN CONCEPT VOOR DE GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR

De RWZI wordt gepositioneerd in een openruimtegebied dat wordt gekenmerkt door een kleinschalig agrarisch landschap waarin akkers en weiden worden afgewisseld met bosjes. Deze bosjes worden beschouwd als gesloten, groene structuren of anders geformuleerd – groene compartimenten – in een vlak en open landschap. Ten noorden van de RWZI wordt het openruimtegebied doorsneden met woonlinten.

Door de groenbuffer die de RWZI volledig omsluit, wordt de RWZI als groen compartiment onderdeel van dit kleinschalig agrarisch landschap.

Figuur 1: RWZI als groen compartiment in een kleinschalig agrarisch landschap

6. VERTALING NAAR VERORDENENDE STEDENBOUWKUNDIGE VOORSCHRIFTEN EN OP TE HEFFEN VOORSCHRIFTEN

INHOUDELIJKE ELEMENTEN	VERORDENENDE VOORSCHRIFTEN	OP TE HEFFEN VOORSCHRIFTEN
<p>De locatie van de RWZI is gelegen in een kleinschalig openruimtegebied waar akkers en weiden worden afgewisseld met bosjes en struweel. De aanwezigheid van de RWZI is een vreemd element in een omgeving waar landbouw de hoofdactiviteit vormt.</p> <p>De inplanting van de RWZI wordt echter gemotiveerd vanuit de ligging langs de Wamp, de ontvangende waterloop voor het effluent en vanuit de gravitatie ten opzichte van het zuiveringsbereik. Bovendien is de RWZI een installatie ten dienste van de gemeenschap en een elementaire schakel in het integraal waterbeheer.</p> <p>De RWZI krijgt binnen de afbakening van het RUP de mogelijkheid om uitbreidings-, renovatie- en instandhoudingswerken uit te voeren waarbij uitbreidingen in het van nature overstroombaar gebied moet vermeden worden.</p>	 <p>ARTIKEL 1: ZONE VOOR RWZI</p> <p>Art. 1.01: Bestemming Zone voor inplanting van de noodzakelijke constructies en dienstgebouwen voor het functioneren van de RWZI.</p> <p>Art. 1.02: Bebouwing Plaatsing van de gebouwen en constructies De gebouwen en constructies worden zodanig geplaatst dat een maximaal bedrijfscomfort gecombineerd wordt met een minimale terreininname. Bij de plaatsing van de gebouwen en constructies zal rekening gehouden worden met mogelijke uitbreidingen van de verwerkingscapaciteit, te verwachten nieuwe technieken en/of de vigerende wetgeving. Bestaande vergunde gebouwen en constructies kunnen de bestaande inplanting behouden.</p> <p>Afmetingen van de gebouwen en constructies De maximale hoogte van nieuwe gebouwen en constructies bedraagt 6 m t.o.v. het maaiveld. Mits verantwoording vanuit specifieke technische eisen kan hiervan afgeweken worden.</p>	<p>KB dd. 28/12/1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp gewestplannen en gewestplannen.</p> <p>Gewestplan nr. 16 Turnhout (KB 30/09/1977):</p> <ul style="list-style-type: none"> - landschappelijk waardevolle agrarische gebieden - agrarische gebieden

INHOUDELIJKE ELEMENTEN	VERODENENDE VOORSCHRIFTEN	OP TE HEFFEN VOORSCHRIFTEN
	<p>Bestaande vergunde gebouwen en constructies die deze voorgeschreven bouwhoogte overschrijden, kunnen de bestaande afmetingen behouden bij instandhoudings-, renovatie- of uitbreidingswerken.</p> <p>Welstand van de gebouwen en constructies</p> <p>De gebouwen en constructies dienen zich neutraal op neutrale manier te integreren in de omringende natuurlijke omgeving én dienen een harmonische geheel te vormen met de andere gebouwen en constructies van de RWZI door een gepast gebruik van de aard en de kleur van de materialen, hoogte en profielen.</p> <p>De gebouwen worden uitgevoerd in duurzame materialen.</p> <p>Welstand van de bestaande vergunde gebouwen en constructies kan behouden blijven.</p> <p>Art. 1.03: Inrichting</p> <p>Verhardingen</p> <p>Verhardingen worden uitgevoerd in kleinschalige, waterdoorlatende materialen zoals betonstraatstenen, dolomiet, grasdallen, ...</p> <p>Op plaatsen waar in functie van de exploitatie en opgelegde sectorale voorwaarden ondoordringbare verhardingen noodzakelijk zijn, worden de verhardingen uitgevoerd in KWS, beton, ...</p> <p>Aanplant</p> <p>De onverharde delen worden voorzien van een groenaanleg.</p>	

INHOUDELIJKE ELEMENTEN	VERORDENENDE VOORSCHRIFTEN	OP TE HEFFEN VOORSCHRIFTEN
<p>De RWZI moet zich door een uniform gebruik van kleur en materialen tot een sober geheel ontwikkelen dat zich zo goed mogelijk integreert in de omringende natuurlijke omgeving. Een groenbuffer moet de RWZI vanop afstand doen overkomen als bosje waardoor de RWZI een element vormt van het kleinschalig openruimtelandschap dat de omgeving kenmerkt.</p> <p>De omvang van de RWZI Arendonk is beperkt waarbij slechts één lozingspunt naar de waterloop wordt voorzien waarvan de locatie steeds als dusdanig wordt gekozen dat de kortst mogelijke afstand van de nabezinktank naar de waterloop wordt overbrugd. Het zal dus niet voorkomen dat de volledige buffer vol komt te liggen met ondergrondse leidingen waardoor de begroeiing wordt gehypothekeerd.</p>	<p> ARTIKEL 2: ZONE VOOR GROENBUFFER</p> <p>Art. 2.01: Bestemming</p> <p>Zone met bouwverbod voor de aanleg van groenelementen die een visuele buffering tot stand brengen..</p> <p>Binnen deze zone worden de aanleg van één private weg, de plaatsing van ondergrondse constructies en leidingen in functie van de uitbating van de RWZI en constructies in functie van de overstort en het lozen van het effluent toegelaten. Er kan slechts één lozingspunt voorzien worden.</p> <p>Art. 2.02: Bebouwing</p> <p>Mogelijkheid tot plaatsing van ondergrondse constructies en leidingen in functie van de uitbating van de RWZI. Deze dienen bestand te zijn tegen het overrijden van machines.</p> <p>In deze zone zijn alle constructies en werken toegelaten noodzakelijk voor de inrichting, de veiligheid en het beheer van de weg en in functie van de ontsluiting van de RWZI naar de openbare weg.</p> <p>In deze zone zijn alle werken toegelaten die noodzakelijk zijn voor de overstort en de lozing van het effluent.</p>	<p>KB dd. 28/12/1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen.</p> <p>Gewestplan nr. 16 Turnhout (KB 30/09/1977):</p> <ul style="list-style-type: none"> - landschappelijk waardevolle agrarische gebieden - agrarische gebieden

INHOUDELIJKE ELEMENTEN	VERORDENENDE VOORSCHRIFTEN	OP TE HEFFEN VOORSCHRIFTEN
<p>Omwille van de selectie van de Wamp als provinciale natuurverbinding, dient naast een visuele buffering ook een ecologisch waardevolle aanplant nagestreefd te worden zodanig dat de buffer een meerwaarde kan bieden aan de natuurlijke structuur.</p>	<p>Art. 2.03: Inrichting</p> <p>Aanplant</p> <p>De zone voor groenbuffer dient op een kwalitatieve manier ingevuld te worden met een streekeigen gemengde aanplant van hoogstammen en struiken.</p> <p>Beheer</p> <p>Het beheer is gericht op de instandhouding van de visuele integratie van de rioolwaterzuiveringsinstallatie in het omringende landschap.</p> <p>Art. 2.04: Bijzondere bepaling</p> <p>Teneinde garanties te bekomen inzake de realisatie van de bufferzones en groenaanleg kunnen er door de vergunningverlenende overheid bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning lasten en voorwaarden worden opgelegd.</p>	
	 <p>in overdruk</p> <p>ARTIKEL 3: ZONE ERFDIENSTBAARHEID VAN WATERLOOP</p> <p>Art. 3.01: Bestemming</p> <p>De zone erfdiensbaarheid van waterloop is een</p>	<p>KB dd. 28/12/1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp gewestplannen en gewestplannen.</p> <p>Gewestplan nr. 16 Turnhout (KB 30/09/1977):</p> <ul style="list-style-type: none"> - landschappelijk waardevolle agrarische gebieden

INHOUDELIJKE ELEMENTEN	VERORDENENDE VOORSCHRIFTEN	OP TE HEFFEN VOORSCHRIFTEN
<p>Ter hoogte van de overdruk 'erfdienstbaarheid van waterloop' mag de functie van de buffer (visuele integratie van de RWZI in de omgeving) niet in het gedrang komen. In plaats van struiken en hoogstammen dient hier echter gebruik gemaakt wordt van rietsoorten e.d. die gemakkelijk overreden kunnen worden tijdens werken aan de waterloop en die zich nadien zeer snel terug herstellen.</p>	<p>bestemming in overdruk waarbij de basisbestemming de in grondkleur aangeduide bestemming is. De zone erfdienstbaarheid is bestemd voor het uitvoeren van onderhouds- en ruimingswerken aan de waterloop.</p> <p>In deze zone zijn alle constructies en werken toegelaten die noodzakelijk zijn voor de inrichting, de veiligheid en het beheer van de waterloop.</p> <p>Art. 3.03: Inrichting</p> <p>In de zone kunnen hoogstammen aangeplant worden tegen de kruin van de waterloop waarbij een minimale onderlinge afstand van 6 meter tussen de hoogstammen dient gerespecteerd te worden.</p> <p>Hindermissen en aanplanten die de ruimings- en onderhoudswerken kunnen belemmeren worden niet toegelaten.</p> <p>Afsluitingen langs de waterloop moeten op een afstand van 0,75 meter tot 1,00 meter vanaf de kruin van de waterloop geplaatst worden. Ze mogen niet hoger zijn dan 1,50 meter boven het maaiveld.</p>	

7. RUIMTEBALANS

Onderstaande tabel geeft de oppervlakte weer van de strijdige en op te heffen bestemmingen volgens het gewestplan en de bestemmingen volgens het PRUP die de strijdige en op te heffen bestemmingen vervangen.

Tabel 3: ruimtebalans

BESTEMMINGEN VOLGENS GEWESTPLAN	BESTEMMINGEN VOLGENS PRUP	OPP M ²
0900- agrarische gebieden	RWZI	4 051
0900- agrarische gebieden	buffer	1 999
0901- landschappelijk waardevolle gebieden	RWZI	6 865
0901- landschappelijk waardevolle gebieden	buffer	3 744
0901- landschappelijk waardevolle gebieden	overdruk erfdienstbaarheid waterloop	(557)
totaal		16 660

Opmerking: de gebieden in overdruk worden niet in het totaal meegerekend.